

ΥΠΟ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΝ ΑΙ ΝΕΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑΙ

Τοῦ κ. ROGER WALLACE

Τὸ 1971 θὰ ἀποτελέσῃ ἔτος ἐλέγχου τῶν νέων οἰκονομικῶν θεωριῶν, αἱ ὁποῖαι ἐνεφανίσθησαν μετὰ τὸν δεῦτερον Παγκόσμιον πόλεμον καὶ ἐφιλοδόξησαν νὰ ἀντικαταστήσουν τὰς παραδοσιακὰς οἰκονομικὰς ἐπιστήμας περὶ οἰκονομικῆς ἀνθήσεως, ὑφέσεως καὶ πληθωρισμοῦ.

Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι ἂν αἱ νέαι θεωρίαὶ ἀποδειχθοῦν ἀνεπαρκεῖς θὰ ἐπαέλθουν αἱ παλαιότεραι. Ὁρισμένοι ἐκ τῶν νέων θεωριῶν δυνατὸν νὰ πληρώσουν τὸ κενόν, τὸ ὅποιον, κατὰ τοὺς οἰκονομολόγους δὲν πληροῦν αἱ σημεριναὶ δημοφιλεῖς θεωρίαὶ, ἀποδειχθεῖσαι ἀνίκανοι νὰ διατηρήσουν ὑψηλὸν ἐπίπεδον δραστηριότητος καὶ ἀπασχολήσεως χωρὶς νὰ ἐνθαρρύνουν τὴν ἀνάπτυξιν ἐπικινδύνων πληθωριστικῶν τάσεων.

Αἱ συστάσεις ἐνὸς μεγάλου ἀριθμοῦ γνωστῶν οἰκονομολόγων καὶ ἐπιχειρηματιῶν πρὸς τὸν Πρόεδρον Νίξον σχετικῶς μετὰ τὴν ἐπιβολὴν ἐλέγχου ἐπὶ τῶν τιμῶν καὶ μισθῶν ἐκ μέρους τῆς κυβερνήσεως, ἐλέγχου δυναμένου νὰ καταστῇ μόνιμος καὶ περιοριστικὸς διὰ τὴν ἀμερικανικὴν οἰκονομίαν, ἀποτελεῖ τὴν μεγαλύτεραν ἀπόδειξιν τῆς ἀποτυχίας τῆς νομισματικῆς πολιτικῆς τῶν νεο - Κεϋνσιανῶν καὶ τῆς σχολῆς τοῦ Σικάγου.

Οὕτω, πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἰδεώδους τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως ἀπαιτεῖται μεταβολὴ τοῦ οἰκονομικοῦ μας συστήματος. Εἰς προγενεστέρως περιόδους, αἱ νεο - Κεϋνσιαναὶ μέθοδοι, ὡς αἱ ἠδὲξημένα δημόσια δαπάναι καὶ αἱ γενικαὶ φορολογικαὶ μειώσεις — μετὰ ἐπακόλουθον, φυσικά, ἐλλειμματικούς προϋπολογισμούς καὶ ἠδὲξημένον δημόσιον χρέος — συνετέλουν ὥστε αἱ μικραὶ κάμψεις τῆς δραστηριότητος νὰ μὴ ἐξελίσσωνται εἰς οἰκονομικὰς ὑφέσεις, βοηθούσης, εἰς τὰς Η.Π.Α., καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν ἀμυντικῶν δαπανῶν λόγῳ τοῦ πολέμου τοῦ Βιετνάμ.

Ἄλλ' αἱ κυβερνήσεις κατέβαλλον ὑψηλὸν τίμημα διὰ τὴν τόνωσιν τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Τὸ τίμημα αὐτὸ ἦτο ὁ ὑψηλὸς πληθωρισμός. Οἱ ἐπιχειρηματῆται καὶ οἱ καταναλωταί, νομίζοντες ὅτι εἶχεν εὑρεθῆ ἡ μέθοδος διατηρήσεως συνεχοῦς εὐημερίας, ἐνθαρρύνοντο νὰ προβαίνουν εἰς ὑψηλὸν δανεισμὸν καὶ νὰ συσσωρεύουν σημαντικὰ χρέη πρὸς ἀγορὰν κεφαλαιουχικῶν ἢ καταναλωτικῶν ἀγαθῶν, μετὰ ἀποτέλεσμα τὴν ὑπερεπέκτασιν τῆς ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος καὶ τὴν ἄνοδον τοῦ ρυθμοῦ τοῦ πληθωρισμοῦ.

Ἀκόμη καὶ ἡ μίνι - ὑφεςις τοῦ 1967 εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας ἐπραγμα-
τοποιήθη μὲ ἑλλειμματικὸν προϋπολογισμόν, τὸ γεγονός δὲ τοῦτο ἐκλόνησε τὴν
πίσιν τῶν νεο - Κεϋνσιανῶν. Τὴν χαριστικήν, ὅμως, βολὴν ἀπετέλεσεν ἡ συνε-
χισθεῖσα ἄνοδος τοῦ πληθωρισμοῦ καὶ μετὰ τὸν πρόσθετον φόρον ἐκ 10%, ὁ
ὁποῖος ἐπεβλήθη τὸ 1968.

Πολλοὶ νεο - Κεϋνσιανοὶ ἠκολούθησαν τὴν σχολὴν τοῦ Σικάγου ἢ φρην-
μανικὴν (ἐκ τοῦ Ἀμερικανοῦ οἰκονομολόγου Μ. Friedman), ἡ ὁποία ἐδίδασκει
ὅτι μόνον αἱ μεταβολαὶ τοῦ ποσοστοῦ αὐξήσεως τῆς παροχῆς χρήματος ἐπηρεά-
ζουν τὴν ἐπιχειρηματικὴν δραστηριότητα.

Ἡ ἐμπειρία τῶν ἐτῶν 1969 — 1970 ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ νομισματικῶν
περιορισμῶν ἀπὸ τὸ Ὁμοσπονδιακὸν Συμβούλιον Ἀποθεμάτων τῶν Η.Π.Α.
ἀπλῶς κατῴρθωσε νὰ μειώσῃ τὴν ἐπιχειρηματικὴν δραστηριότητα καὶ νὰ προκαλέ-
σῃ οἰκονομικὴν ὑφесιν, ἐνῶ ὁ πληθωρισμὸς ἀνήρχετο ἀσυγκράτητος. Ἡ δεινὴ
θέσις, εἰς τὴν ὁποίαν περιήγετο ἡ ἀμερικανικὴ οἰκονομία, ἠνάγκασε τοὺς ὑπευ-
θύνους νὰ προβοῦν εἰς διαδοχικὰς μειώσεις τῶν ἐπιτοκίων καὶ τοῦ προεξοφλη-
τικοῦ τόκου. Ὁ τελευταῖος μειωθείς εἰς 4,75% πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, εὐρίσκεται
ἤδη εἰς τὸ χαμηλότερον ἐπίπεδόν του ἀπὸ τριῶν ἐτῶν.

Ἡ πρᾶξις θὰ δεῖξῃ κατὰ πόσον ἡ νέα, ἄνευ περιορισμοῦ οὐσιαστικῶς, νομι-
σματικὴ πολιτικὴ θὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἀπαραίτητον κίνητρον διὰ τὴν ἀναδραστηριο-
ποίησιν τῆς οἰκονομίας, εἰς ἐποχὴν μάλιστα καθ' ἣν ἐνεφανίσθησαν αὐτόνομα
φαινόμενα ἐπιχειρηματικῆς ἀναζωογονήσεως.

Εἶναι ἀμφίβολον κατὰ πόσον αἱ οἰκονομικαὶ θεωρίαι καὶ μέθοδοι, αἱ ὁποῖαι
ἐφηρμόσθησαν ἐπιτυχῶς μεταπολεμικῶς, θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐπιδράσουν ἐπὶ
τῆς παρούσης καταστάσεως, δεδομένου ὅτι ὁ ἑλλειμματικὸς προϋπολογισμὸς
τῶν Η.Π.Α. διὰ τὸ οἶκον. ἔτος 1971 — 1972 θὰ ἠδύνατο νὰ ὀδηγήσῃ εἰς γενναίαν
ἄνοδον τοῦ πληθωρισμοῦ χωρὶς νὰ ἐπιφέρῃ καὶ αὐξήσιν τῆς ἐπιχειρηματικῆς
δραστηριότητος.

Ὁρισμένοι οἰκονομολόγοι φρονοῦν ὅτι ἡ «μονεταριστικὴ» θεωρία καθ'
ἣν αἱ οἰκονομικαὶ τάσεις ἐπηρεάζονται μεγάλως ἢ καὶ καθ' ὅλον ἀπὸ τὸ ποσοστὸν
αὐξήσεως τῆς παροχῆς χρήματος, βασίζεται ἐπὶ μιᾷ παρανοήσεως. Ἰστορικῶς,
λέγουσιν οἱ οἰκονομολόγοι αὐτοί, ἡ παροχὴ χρήματος ἀπετέλεσε λειτουργίαν
τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κύκλου καὶ ὄχι ἀντιστρόφως, ὅπως ὑποστηρίζει ἡ σχολὴ
τοῦ Σικάγου.

Ἡ βιομηχανία δὲν προβαίνει εἰς δανεισμὸν μόνον διότι τὰ ἐπιτόκια εἶναι
χαμηλὰ ἢ τὸ χρῆμα ἄφθονον, ἀλλὰ διότι εἶναι ἐπικερδῆς ἡ ἐπέκτασις τῆς δραστη-
ριότητός της. Μὲ τὴν συνεχῆ συμπίεσιν τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ κέρδους λόγω τῆς
ἀνόδου τοῦ κόστους καὶ δι' αὐτὸ τοῦ κόστους ἐργασίας, ἡ τεραστία αὐξήσις τοῦ ὁποῖου
οὐδόλως καλύπτεται ἀπὸ τὴν ἄνοδον τῆς παραγωγικότητος, ἡ πρωτοβουλία πρὸς
δανεισμὸν διὰ τὴν περαιτέρω ἐπέκτασιν τῆς βιομηχανίας εἶναι περιορισμένη.

Συμφάνως πρὸς τινὰς οἰκονομολόγους, τὰ κέρδη τῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὰς
Η.Π.Α. κατὰ τὸ 1971 ὄχι μόνον δὲν θὰ σημειώσουν τὴν σημαντικὴν ἄνοδον,
ἡ ὁποία ἐχαρακτήριζε τὰς μεταπολεμικὰς περιόδους μετὰ τὴν ὑφесιν, ἀλλὰ πιθανῶς
θὰ συνεχίσουν νὰ μειοῦνται, παρὰ τὴν γενικὴν αὐξήσιν τῶν πωλήσεων.

Ἄν πράγματι συμβῆ τοιοῦτον τι καὶ αἱ ἑταιρίαι ἔχουν νὰ ἀντιμετωπίσουν ἠδὲξήμενον κόστος — κυρίως ἐργασίας — χωρὶς ἀνάλογον αὐξήσιν τῶν τιμῶν, τότε ἡ ἄρσις τῶν πιστωτικῶν περιορισμῶν οὐδόλως θὰ συμβάλῃ εἰς ἀναζωογόνησιν τῆς οἰκονομίας.

Ἡ τάσις μειώσεως τῶν ἐπιχειρηματικῶν κερδῶν ἐναντι τοῦ αὐξανομένου ἀκαθαρίστου ἐθνικοῦ προϊόντος παρατηρεῖται εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας ἀπὸ τοῦ 1965 καὶ παραμένει ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τὰς μεταβολὰς τῆς ἐπισήμου πιστωτικῆς πολιτικῆς. Ἡ τάσις αὕτη ἀποτελεῖ πράγματι μεταπολεμικὸν φαινόμενον, ὀφειλόμενον κυρίως εἰς τὴν ἄνοδον τοῦ κόστους ἐργασίας καὶ τὴν θέσιν εἰς κίνησιν τοῦ κυκλώματος μισθῶν — τιμῶν. Πρὸ τῆς καταστάσεως αὐτῆς, ἡ «μονεταριστικὴ» θεωρία οὐδὲν ἔχει νὰ προτείνῃ, τὸ αὐτὸ δὲ ἰσχύει καὶ διὰ τοὺς νεο - Κεϋνσιανούς.

Φαίνεται ὅτι ἡ βάσις τοῦ προβλήματος εὑρίσκεται εἰς τὸ ἐπιχειρηματικὸν κέρδος, τὸ ἀρχαιότερον καὶ σταθερώτερον κίνητρον τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος. Ἄλλὰ τὸ ἐπιχειρηματικὸν κέρδος δὲν θὰ αὐξηθῇ ἀπὸ τὴν ἀπλὴν αὐξήσιν τῆς δραστηριότητος.

Οὕτω, τὸ χαρακτηριστικώτερον ἀποτέλεσμα τῆς κρίσεως τῆς ἀμερικανικῆς οἰκονομίας κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὑπῆρξεν ἡ θέσις ὑπὸ ἀμφισβήτησιν τῶν μεταπολεμικῶν οἰκονομικῶν θεωριῶν. Ἡ διαπίστωσις αὕτη ἐγένε κτῆμα τῶν καταναλωτῶν, οἱ ὅποιοι ἠσθάνθησαν βαθεῖαν ἀπογοήτευσιν ὅταν ἀντελήθησαν ὅτι οἱ οἰκονομικοὶ ἐγκέφαλοι τῆς Οὐάσιγκτων δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποτρέψουν τὴν ἀνεργίαν, τὸν πληθωρισμὸν καὶ τὴν κάψιν τῆς δραστηριότητος. Ὡς ἐκ τούτου, ἐσημειώθη μείωσις τῶν καταναλωτικῶν δαπανῶν καὶ προσεκτικωτέρα κατανομή των. Ἄλλ' αὐτὸ δυνατόν νὰ ἔχῃ ὡς ἄμεσον ἐπίπτωσιν τὴν περαιτέρω δυσχέρασιν τῆς ἀναδραστηριοποιήσεως τῆς ἀμερικανικῆς οἰκονομίας.

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Μηνιαία Ἐπιθεώρησις

τῆς Ἑλληνικῆς Ἐταιρίας Διοικήσεως Ἐπιχειρήσεων

Ἐκδομένη ἀπὸ τοῦ ἔτους 1966

Γραφεῖα : Φιλελλήνων 6, Ἀθῆναι

Τηλέφωνον : 220.789

Δι' ἐγγραφὴν Συνδρομητῶν

καὶ πώλησιν τευχῶν

πρὸς δρχ. 30 ἕκαστον